

In 't kort

Open dag frater Jeroen

Op zondag 14 juni van 11.00 tot 16.00 uur is het open dag in de wilde planten- en vlindertuin van frater Jeroen. Inlichtingen bij frater Willibrordus, tel. 0545-271855. Het adres van de tuin is Alexanderlaan 13 in Borculo.

Tentoonstelling Vlinders in de duinen

De tentoonstelling 'Vlinders in de duinen' is tot en met 4 oktober 1998 te zien in het Pieter Vermeulenmuseum in IJmuiden. De tentoonstelling laat zien welke vlindersoorten specifiek in de duinen voorkomen: dag- en nachtvlinders, zeldzame en algemene soorten. Wellicht kunt u deze vlinders in levende lijve bewonderen als u een bezoek aan de tentoonstelling combineert met een wandeling in een van de mooiste duingebieden van Nederland: het Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Inlichtingen: Pieter Vermeulenmuseum,

Moerbergplantsoen 20, 1972 XG IJmuiden, tel. 0255-536726. Het museum is op maandag tot en met vrijdag van 9.30 tot 17.00 uur geopend en de eerste zondag van de maand van 11.00 tot 17.00 uur.

Vlindermidweek Pieter Vermeulenmuseum

In de periode van 29 juni tot en met 4 september biedt het Pieter Vermeulenmuseum (i.s.m. de Vlinderwerkgroep Zuid-Kennemerland) een gevarieerd driedaags programma aan, met onder andere excursies in de Kennemerduinen, een bezoek aan de tentoonstelling Vlinders in de Duinen, diverse lezingen en een nachtvlinderexcursie. Overnachting in hotel of op natuurcamping. Informatie bij het Pieter Vermeulen Museum (adres: zie boven).

Jubilerende werkgroep zoekt waarnemers

Op 16 juni a.s. is het 5 jaar geleden dat de Vlinderwerkgroep Midden-Zeeland is opgericht. Ons eerste lustrum staat dus voor de deur. In de afgelopen jaren is door veldwerk veel informatie verzameld over het voorkomen van zowel dag- als ook nachtvlindersoorten in onze regio. Vanwege de vele activiteiten op het gebied van onderzoek, voorlichting en educatie mochten we als werkgroep in 1996 de landelijke onderscheiding "De Gouden Vlinder" in de categorie vlinderwerkgroepen ontvangen. Inmiddels heeft ook een libellenwerkgroep "aangehaakt" bij onze werkgroep. Gezien de landelijke ontwikkelingen op dit gebied leek het ons zinvol dat er samenwerking zou zijn op dit gebied. In onze Nieuwsbrief "de Zeeuwse Prikkebeen" worden we dan ook op de hoogte gehouden van beide bedreigde diergroepen.

Zeeland behoort tot de kustprovincies en ligt het meest westelijk in Nederland. De overstap naar Engeland is hier het kleinst. Met name voor een aantal trekvlindersoorten is dat interessant. Hoewel de meeste leden van onze werkgroep zich bezighouden met dagvlinders, zijn er toch ook enkele die zich specialiseren in nachtvlinders. In 1997 zijn zo'n 500 soorten nachtvlindersoorten gedetermineerd en wellicht dat dat aantal het komende jaar nog zal kunnen toenemen.

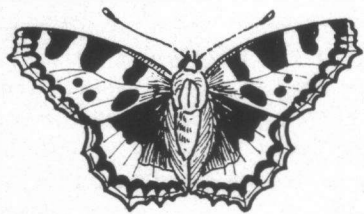
Daarnaast zijn we natuurlijk benieuwd naar een aantal Rode Lijst-soorten, waarvan er nog slechts 3 in Zeeland voorkomen: de Kleine parelmoervlinder (*Issoria lathonia*), de Hei-vlinder (*Hipparche semele*) en het Bruin blauwtje (*Aricia agestis*). De Grote vos (*Nymphalis polychloros*) en de Koninginnepage (*Papilio machaon*) worden soms als zwervers nog gezien. Met name het Bruin blauwtje is in Zeeland de laatste jaren opvallend veel waargenomen. Hoewel er veel intensiever naar deze

soort is gezocht kan de verbetering ook tijdijk zijn, omdat de warme zomers van de laatste jaren een gunstige invloed hadden op het voorkomen van deze vlindersoort.

Al vanaf de oprichting van onze werkgroep zijn we bezig om de waarnemingsgegevens in een databestand in te voeren. Dit resulteert in een jaaroverzicht met daarin alle vlinderwaarnemingsgegevens per soort beschreven, compleet met overzichten van vliegtijden en verspreidingskaartjes. Zo krijgen we een goed beeld van de verspreiding van vlindersoorten over onze provincie. Ons streven op lange termijn is de uitgave van een complete dagvlinderatlas van Zeeland. We denken daar nog zo'n 4 à 5 jaar voor nodig te hebben. Iedere vierkante kilometer willen we daartoe onderzoeken. Dat kan alleen als er zo veel mogelijk mensen meedoen. Er zijn nu al bijna 100 leden en donateurs binnen onze Vlinderwerkgroep, waarvan meer dan de helft ook waarnemingen doorgeeft vanuit bijv. de eigen tuin of de woonomgeving.

Wellicht zijn er onder de lezers van 'Vlinders' ook nog mensen die mee willen werken aan het verzamelen van waarnemingsgegevens in Zeeland. Heeft u interesse voor onze activiteiten, neem dan contact op met de secretaris van de vlinderwerkgroep Midden-Zeeland: Anton Baaijens, tel 0118- 635563.

Henk Wagenaar

Wanted: dead or alive

Interesse in internationale contacten? Een - Engels sprekende - Franse student wil materiaal (levend of dood) uitwisselen. Zijn voorkeur gaat uit naar Saturniidae en Sphingidae. Rodolphe Rougerie, tel/fax (0033) 561155183; e-mail: rodroug@infonie.fr

Vlindermaand in Schoorl

Van 4 juli tot en met 6 augustus is in Staatsbosbeheer-bezoekerscentrum Het Zandspoor in Schoorl een expositie over vlinders te bezichtigen. Er wordt met name aandacht besteed aan de bedreiging en achteruitgang van sommige dagvlinders en hun leefgebieden. Tevens is er een vlinderkast te zien met levende vlinders, rupsen en poppen en de daarbij behorende waard- en nectarplanten. Speciaal voor de kinderen wordt op panelen duidelijk gemaakt hoe uit een eitje via een

rup en een pop een vlinder ontstaat. Ook kunnen kinderen een vlinderontdekkingstocht met de boswachter maken op 22 juli, aanvang 14.00 uur. Adres: Oorsprongweg 1, Schoorl, openingstijden dinsdag tot en met donderdag van 9.00 tot 17.00 uur; zaterdag en zondag van 10.00 tot 17.00 uur.

Bijen- en vlinderdag bij De Kruidhof

Op 4 juli 1998 van 9.00 tot 17.00 uur organiseert De Kruidhof samen met Imkersvereniging Kollumerzwaag e.o. haar traditionele, maar nu sterk uitgebreide bijen- en vlinderdag. De bijen- en vlindertuin staat tijdens deze dag uiteraard centraal. Door de bijzondere aanleg en het milieuvriendelijke beheer is hier een Hof van Eden geschapen voor bloemzuckende insecten als vlinders en bijen. In en rond de bijenstal kunnen bezoekers kennis maken met de imkerij. Op het programma staan onder andere het maken van kunstraten en honingslingeren. Door middel van excursies en exposities kunt u kennismaken met de vlinders in De Kruidhof. Als het weer meezit zijn zeker meer dan tien soorten dagvlinders te bespieden in hun natuurlijke omgeving. Adres: Schoolstraat 29b, Buitenpost. Kijk bij de rubriek Donateurs voor korting op de entreeprij!

The Complexity of Little Things

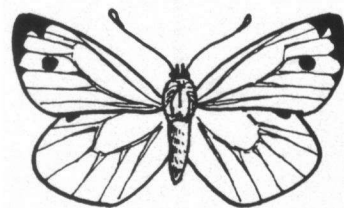
Onder deze titel is nog tot 21 mei aanstaande een tentoonstelling van de kunstenaar Jerousma te bewonderen in de B-faculteit van de Katholieke Universiteit, Toernooiveld 1 in Nijmegen. De expositie omvat onder andere schilderwerken en computergrafiek gebaseerd op insecten als vlinders en kevers. Bij wijze van voorproefje kunt u alvast een blik werpen op de Jerousma Art Gallery op Internet. Het adres is <http://www.inter.nl.net/users/Jerousma-Art>.

Maria Sibylla Merian in Teylers Museum

Maria Sibylla Merian (1647-1717) bestudeerde als een der eersten systematisch de ontwikkeling van vlinders, die zij in tekeningen en aquarellen vastlegde. Met haar onderzoek legde zij, een halve eeuw voor Linnaeus, de basis voor de entomologie, de insectenkunde. Tevens was zij een van de beste 'botanische' kunstenaars van de late 17e eeuw. In 1699 ondernam zij een expeditie naar Suriname om vlinders en planten te onderzoeken met als resultaat een monumentaal boek dat tot ver in de 18e eeuw herdrukt werd. Tot 31 mei is er in Teylers Museum een overzichtsexpositie van het werk van deze veelzijdige vrouw. Te zien zijn circa 100 aquarellen op perkament, haar originele Studieboek en haar zeldzame, met de hand inge-

kleurde bloemen- en insectenboeken. Een hoogtepunt vormen de 40 aquarellen die tsaar Peter de Grote van Merian zelf verwierf en welke nu na 280 jaar weer in Nederland te zien zullen zijn.

Teylers Museum, Spaarne 16, Haarlem, openingstijden di-za 10-17 uur, zon- en feestdagen 12-17 uur.

Even rechtzetten...

Een opletten lezeres attendeerde de redactie op een tweetal fouten in het februarinummer. In een fotobijschrift op pagina 6 werden de baltsende Keizersmantels gedegradeerd tot Koningsmantels. Ook in de tabel op pagina 14 over overwinteringsmethodes van dagvlinders is een foutje geslopen: de hop werd vermeld als voedselplant van de rups van de Citroenvlinder, terwijl deze natuurlijk een regel hoger bij de Gehakkelde aurelia thuishoort. Op pagina 9 werd abusievelijk René Krekels vermeld als fotograaf van de Sint-Jansvlinder. Deze foto was echter gemaakt door Hans Schouten.

Naar aanleiding van het overzicht van de nieuwe vlindernamen is gebleken dat verschillende bronnen het onder andere wat betreft de jaartallen niet geheel met elkaar eens zijn. Voor de duidelijkheid zij nogmaals vermeld dat de tabel is gebaseerd op de lijst van Karsholt en Razowski uit 1996.

Versicolortuin open voor publiek

Versicolor is een particuliere tuin van meer dan 2.000 vierkante meter. Over hun tuin zeggen Marianne en Frans Meijer: "Bij het binnenvandelen van onze tuin betreedt u méér dan een optelsom van borders, gazons en paden. U stapt ook een beetje onze dromen in, deelt even mee in onze passie en slentert langs het resultaat van vele zweetdruppels". U kunt de tuin bewonderen op van 10 tot 17 uur op zaterdag 27 juni, zaterdag 11 juli, woensdag 15 juli, zaterdag 22 en zondag 23 augustus. Op 15 juli is de tuin ook van 19 tot 22 uur open. De entree bedraagt f 5,-, Marianne en Frans Meijer zijn zo vriendelijk de opbrengst geheel ten goede te laten komen aan De Vlinderstichting. Bezoek dus de Versicolortuin! Adres: Zoutkaag 8, Lutjewinkel, tel. (na 18.00 uur) 0224-542547.

Vlinderen in Eifel en Ardennen

Al jaren organiseert Wolftrail vlinderreizen in samenwerking met De Vlinderstichting. Ook dit jaar staan weer twee reizen op het programma, namelijk naar de Eifel in mei en naar de Ardennen in juli. In beide gebieden komen veel soorten voor die inmiddels in Nederland sterk achteruit zijn gegaan en zelfs zijn uitgestorven. Als je een heel jaar elk weekend fanatiek op vlinders uit gaat heb je in Nederland misschien 40 soorten. Tijdens één lang weekend in de Eifel en Ardennen komen we ook al tot 40! De organisatie van de reizen gebeurt door Wolftrail, De Vlinderstichting neemt de begeleiding van de reizen op zich. Al jaren zijn Ben van As en Kars Veling de reisleiders.

De vlinderreizen beginnen vrijdagochtend in Utrecht. Daar gaan we in busjes met maximaal 16 deelnemers op weg. In de loop van de middag komen we aan op de bestemming en gaan direct op pad voor de eerste indrukken. Vaak heb je in die eerste uurtjes al 15 tot 20 soorten. De zaterdag en zondag worden helemaal gebruikt voor ontspannen vlinderwandelingen. Behalve naar vlinders wordt ook aandacht besteed aan andere dieren en planten. In het voorjaar onder andere orchideeën en vogels, in de zomer veel andere insecten als sprinkhanen en libellen. In het hotel staan kisten vol boeken, zodat na terugkomst alle waarnemingen kunnen worden geverifieerd. Na zo'n dag en een warme maaltijd zijn sommige mensen toe aan rust en dat kan. Anderen gaan maar door en voor deze die-hards gaan we 's avonds met lamp en smeer nachtvlinders lokken, gaan we met de bat-detector op zoek naar vleermuizen en met de zaklantaarn naar vuursalamanders. Het landschap rond Blankenheim in de Eifel en Virton in de Ardennen is zeer gevarieerd. We vinden er vochtige loofbossen met Woudparelmoervlinder, Zilveren maan, Zilvervlek en Grote weerschijnvlinder, maar ook droge kalkgraslanden met Dwergblauwtje, Bleek blauwtje, Kalkgraslanddikkopje en Roodstreephooibeestje. In de beekdalen, waar de Adderwortel massaal groeit vinden we Blauwe vuurvlinder, Ringoogparelmoervlinder en Purperstreepparelmoervlinder en overal kun je de Koninginnepage tegenkomen.

Kortom, wilt u er even tussenuit en heerlijk genieten van vlinders, vogels, planten, zoogdieren en nog veel meer? Wilt u zelf niet teveel organiseren en continu begeleid worden door enthousiaste 'kenners'? Wilt u met andere liefhebbers van de natuur een aantal dagen gezellig doorbrengen? Ga dan eens mee met zo'n vlinderreis. Pas wel op, het is nogal verslavend!

◆Eifel (omgeving Blankenheim): van 29 mei tot en met 1 juni 1998.

◆Ardennen (omgeving Virton): van 3 tot en met 6 juli 1998.

Als u geïnteresseerd bent kunt u een inschrijfformulier aanvragen bij De Vlinderstichting.